

Prof. Dr. Rayegân KENDER

**TÜRKİYE'DE
HUSUSİ SİGORTA
HUKUKU**

**Sigorta Müessesesi
Sigorta Sözleşmesi**

6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu Hükümleri İşlenmiştir

İÇİNDEKİLER

ON İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	vii
ON BİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	viii
ONUNCU BASKIYA ÖNSÖZ.....	ix
BİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	x
İÇİNDEKİLER.....	xi
BİBLİYOGRAFYA.....	xvii
KISALTMALAR.....	xxv

Birinci Bölüm

SİGORTA, ÖNEMİ VE TARİHİ GELİŞİMİ

I. SİGORTA.....	1
II. SİGORTANIN ÖNEMİ.....	6
III. SİGORTA KONUSUNDA ULUSLARARASI KURULUŞLAR...9	
A. Uluslararası Sigorta Hukuku Derneği (AIDA).....	9
B. Avrupa Sigortalar Komitesi (C.E.A.).....	14
C. Avrupa Birliğinde Sigorta.....	15
IV. TARİHİ GELİŞİM.....	18
A. Genel Olarak.....	18
B. Türkiye’de.....	20

İkinci Bölüm

SİGORTA HUKUKU

I.	KONUNUN TAYİNİ.....	23
II.	KAYNAKLAR.....	24
	A. Kanunlar	24
	B. Yönetmelikler	29
	C. Sigorta Genel Şartları.....	31
	D. Mahkeme İçtihatları ve Doktrin	32

Üçüncü Bölüm

SİGORTA MÜESSESELERİ HUKUKU

I.	SİGORTACILIK YAPAN MÜESSESELER.....	33
	A. Genel Olarak	33
	B. Türkiye’de.....	34
II.	SİGORTA ŞİRKETLERİNİN BAŞKA KONUDA ÇALIŞAMAMALARI.....	37
III.	SİGORTA ŞİRKETLERİNİN TACİR SIFATI	38
IV.	SİGORTA ŞİRKETLERİNİN KONTROLÜ	39
	A. Genel Olarak	39
	B. Kontrol Sistemleri.....	41
	1. Aleniyet sistemi	41
	2. Normatif sistem.....	42
	3. Maddî (material) kontrol sistemi	42
	C. Kontrol Kanunları	44
	D. Türkiye’de Sigorta Şirketlerinin Kontrolü.....	45
	1. Başlangıçtaki kontrol	46
	a. Ruhsat	46
	2. Çalışma süresi içinde kontrol.....	57
	a. Sigorta şirketlerinin mükellefiyetleri	57
	b. Kontrol makamının mükellefiyetleri:	63
	aa. Sigortacılık faaliyetlerini kontrol:	63
	bb. Tarife ve Genel Şartların Kontrolü:	69
	3. Sona Ermede Kontrol:	73

a. Sona Erme Halleri:	73
b. Tasfiye:	80
4. Kontrol Makamı.....	84
a. Teşekkül tarzı ve yetkileri	84
b. Kontrol makamının mesuliyeti	92
c. Meslek Örgütlenmeleri.....	93
5. Müeyyideler	102
6. Yabancı Sigorta Şirketleri	107
7. Sigorta fonlarının yatırımı.....	108
V. SİGORTA DENETİM HUKUKUNUN BAZI EKONOMİK HUKUK ALANLARI İLE İLİŞKİSİ.....	111
A. Sigorta Denetim Hukuku ve Bankacılığın Denetimi.....	111
B. Sigorta Denetim Hukuku ve Tüketicinin Korunması.....	111
C. Sigorta Denetim Hukuku ve Rekabetin Korunması	115
VI. SİGORTA ARACILARI	118
A. Genel Olarak	118
B. Türkiye’de.....	120
1. Acentalar	120
2. Brokerler.....	130
C. Sigorta Aracılarının Kontrolü.....	134
1. Acentalar	134
2. Brokerler.....	139
VII. SİGORTACILIK KANUNUNDA DÜZENLENEN SİGORTA SÖZLEŞMESİ HUKUKUNA İLİŞKİN KURUMLAR.....	140
A. Sigorta Acenteleri İcra Komitesi.....	140
B. Sigorta Eksperleri İcra Komitesi:	144
C. Güvence Hesabı.....	151
D. Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirme	153

Dördüncü Bölüm

SİGORTA SÖZLEŞMESİ HUKUKU

I. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN TARİFİ, AKDİ, NEVİLERİ VE TÂBİ OLDUĞU HÜKÜMLER.....	163
---	-----

A.	Sigorta sözleşmesinin tarifi	163
B.	Sigorta sözleşmesinin akdi.....	170
C.	Sigorta sözleşmesinin senede bağlanması.....	178
D.	Özel sözleşme şekilleri.....	187
1.	Muvakkat sigorta kuvertürü.....	187
2.	Abonman Sigorta Sözleşmesi.....	188
3.	Birleştirilmiş sözleşmeler.....	189
E.	Sigorta sözleşmesine uygulanacak hükümler.....	190
F.	Sigorta sözleşmesinin yorumu.....	190
II.	SİGORTA SÖZLEŞMESİ YAPMA MECBURİYETİ	194
A.	Sigorta sözleşmesi yapma bakımından	194
B.	Sigorta sözleşmesinin Türkiye’de yapılması mecburiyeti.....	201
III.	SİGORTA SÖZLEŞMELERİNİN TASNİFİ.....	202
IV.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR ve İLGİLİLER....	210
A.	Sigortacı.....	210
B.	Sigorta ettiren	210
C.	Zarar sigortasında ilgili üçüncü şahıslar	215
1.	Sigortalı	215
2.	Sigorta edilen menfaatin değişmesi.....	218
3.	Taşınmaz üzerinde rehinli alacaklı.....	219
4.	Trafik malî mesuliyet sigortasında zarar gören üçüncü kişiler.....	220
D.	D.Sorumluluk Sigortalarında zarar gören üçüncü kişiler	221
E.	Hayat sigortasında ilgili şahıslar	222
1.	Sigortalı (riziko şahısı).....	222
2.	Lehdar (sigortadan faydalanan şahıs)	223
V.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ.....	225
A.	Anlaşma ile	226
B.	Kanun icabı.....	226
C.	İdarî tasarruf ile	226
D.	Tek taraflı irade beyanı ile	226
VI.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN SÜRESİ	227
A.	Şeklî (formel) sigorta süresi.....	227
B.	Maddî (material) sigorta süresi	227
C.	Teknik süre	228
D.	Süreler arasındaki münasebet	228

VII. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ	229
A. Sigorta ettirenin yükümlülükleri	229
1. Sigorta ettirenin prim ödeme borcu	230
a. Prim	230
b. Prim miktarının tesbiti	230
c. Primin ödenme zamanı	234
d. Primin ödenme yeri	236
e. Primin ödenme şekli	237
f. Prim borcunun ödenmemesinin sonuçları	239
aa. İlk primin ödenmemesi	239
bb. Sonraki primlerin ödenmemesi	241
cc. Hayat sigortalarında prim ödenmemesinin sonuçları	243
g. Prim ödeme borcunun sona ermesi	247
2. Sigorta ettirenin görevleri	247
a. Genel olarak	247
b. Kanunda düzenlenen görevler	253
aa. Sözleşme yapılırken	253
bb. Sigorta süresi içinde	265
cc. Rizikonun gerçekleşmesi halinde	274
aaa. Rizikonun gerçekleştiğini ihbar görevi	275
bbb. Bilgi verme ve araştırma yapılmasına izin verme yükümlülüğü	279
ccc. Zarar önleme, azaltma ve sigortacının rucü haklarını koruma yükümlülüğü	280
dd. Sair görevler	281
c. Sigorta genel şartlarında düzenlenen görevler	282
B. Sigortacının Riziko Taşıma Borcu (Sigorta Himayesi)	285
1. Genel olarak	285
2. Rizikonun tayini	286
3. Sigorta edilen riziko	287
4. Sigorta edilen rizikonun sınırlandırılması	290
a. İstisnalar	290
b. Rizikonun gerçekleştirilmesi	292
5. Sigorta himayesi	295
a. Sigorta edilen ilişki	295

b. Sigorta himayesinin sınırları.....	300
aa. Sigorta bedeli.....	300
bb. Sigorta zararı	300
cc. Sigorta değeri	301
6. Sigorta himayesini sınırlayan unsurların ortaya çıkardığı sigorta hukuku kavramları	304
a. Eksik Sigorta.....	304
b. Aşkın sigorta	306
c. Birden çok sigorta	310
aa. Müşterek sigorta	310
bb. Çifte sigorta	314
cc. Kısmî sigorta	315
7. Sigortacının ödemesi.....	316
a. Borç miktarının tayini	316
b. İlliyet ve isbat problemleri.....	322
c. Prosedür	323
8. Zamanaşımı.....	330
9. Sigortacılıkta tahkim	331
10. Sigorta ettirenin(varsa sigortalı, lehdarın) sigorta tazminatı veya bedelini talep hakkı	335
VIII. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ.....	340
IX. SİGORTACININ HALEFİYETİ	342
A. Halefiyetin şartları.....	343
B. Halefiyete müsteniden açılacak dava	348
1. Süre.....	348
2. Yetkili Mahkeme– Görevli Mahkeme.....	350
3. Talebin kapsamı	351
C. Sigorta ettirenin halefiyeti ihlâl edici hareketleri.....	352